

Prof. univ. dr. **Carmen-Silvia Paraschiv**
(coordonator)

Cătălin Marin

Drept procesual penal.

Partea generală

Caiet de seminar

Editura
Stamangiu
2025

Cuprins

Capitolul I. Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal. Principiile fundamentale ale

procesului penal în România	1
§1. Procesul penal	1
1.1. Urmărirea penală	1
1.2. Camera preliminară	2
1.3. Judecata	2
1.4. Punerea în executare a hotărârii judecătorești definitive	3
§2. Dreptul procesual penal	3
2.1. Dreptul procesual penal; normele, faptele și raporturile juridice de drept procesual penal	3
2.2. Izvoarele dreptului procesual penal	4
§3. Aplicarea legii procesuale penale române în timp și spațiu	4
3.1. Aplicarea legii procesuale penale române în spațiu	4
3.2. Aplicarea legii procesuale penale române în timp	5
§4. Principiile fundamentale ale procesului penal	5
4.1. Principiul legalității	5
4.2. Principiul separării funcțiilor judiciare	6
4.3. Prezumția de nevinovăție	7
4.4. Principiul aflării adevărului	8
4.5. <i>Ne bis in idem</i>	8
4.6. Obligativitatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale	9
4.7. Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal	9
4.8. Dreptul la libertate și siguranță	11
4.9. Dreptul la apărare	11
4.10. Respectarea demnității umane și a vieții private	12
4.11. Limba în care se desfășoară procesul penal	13

Capitolul al II-lea. Participanții în procesul penal	14
§1. Organele judiciare	14
1.1. Instanțele judecătorești	14
1.2. Ministerul Public	15
1.3. Organele de cercetare penală	16
§2. Subiecții procesuali principali	17
§3. Părțile în procesul penal	18
§4. Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea	21
Capitolul al III-lea. Acțiunile în procesul penal	24
§1. Acțiunea penală	24
1.1. Noțiunea și factorii acțiunii penale	24
1.2. Trăsăturile acțiunii penale	25
1.3. Desfășurarea acțiunii penale	26
1.3.1. Punerea în mișcare a acțiunii penale	26
1.3.2. Exercițarea acțiunii penale	26
1.3.3. Stingerea acțiunii penale	27
1.4. Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului	28
§2. Acțiunea civilă	28
2.1. Noțiunea, factorii și condițiile exercitării acțiunii civile în procesul penal	28
2.2. Trăsăturile acțiunii civile în procesul penal	30
2.3. Exercițarea acțiunii civile	30
2.3.1. Dreptul de opțiune al persoanei vătămate în legătură cu exercițarea acțiunii civile	30
2.3.2. Constituirea ca parte civilă se poate face până la începerea cercetării judecătorești	31
2.3.3. Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile	31
2.4. Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal	31
2.4.1. Admiterea acțiunii civile în tot sau în parte	32
2.4.2. Respingerea acțiunii civile	32
2.4.3. Nesoluționarea acțiunii civile	33

Capitolul al IV-lea. Competența în materie penală	34
§1. Noțiunea și formele competenței în materie penală	34
§2. Competența instanțelor judecătorești	36
2.1. Competența judecătoriei	36
2.2. Competența tribunalului	36
2.3. Competența tribunalului militar	37
2.4. Competența curții de apel	37
2.5. Competența curții militare de apel	38
2.6. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție	39
§3. Competența organelor de urmărire penală	40
§4. Instituții legate de competența în materie penală	41
4.1. Prorogarea de competență	41
4.2. Declinarea de competență	41
4.3. Excepția de necompetență	41
4.4. Conflictul de competență	42
§5. Incompatibilitatea și strămutarea	42
5.1. Incompatibilitatea	42
5.2. Strămutarea	42
Capitolul al V-lea. Probele. Mijloacele de probă. Procedeele probatorii	44
§1. Probele în procesul penal	44
§2. Mijloacele de probă și procedeele probatorii în procesul penal	46
2.1. Declarațiile suspectului sau ale inculpatului	46
2.2. Declarațiile persoanei vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente	47
2.3. Audierea martorilor	47
2.4. Confruntarea	48
2.5. Identificarea persoanelor și a obiectelor	48
2.6. Metode speciale de supraveghere sau cercetare	49
2.7. Conservarea datelor informatice	50
2.8. Percheziția	51

2.9. Ridicarea de obiecte și înscrisuri _____	52
2.10. Cercetarea la fața locului și reconstituirea _____	53
2.11. Expertizele și constatările _____	54
2.12. Fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane _____	54
2.13. Comisia rogatorie și delegarea _____	55
Capitolul al VI-lea. Măsurile procesuale _____	56
§1. Măsurile preventive _____	56
1.1. Luarea măsurilor preventive _____	56
1.2. Căile de atac în materia măsurilor preventive _____	57
1.2.1. Plângerea împotriva ordonanței organului de cercetare penală sau a procurorului privind măsura reținerii [art. 209 alin. (14) și (15) C. proc. pen.] ____	57
1.2.2. Plângerea împotriva ordonanței procurorului privind măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune (art. 213 C. proc. pen.) _____	58
1.2.3. Călea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în faza de urmărire penală (art. 204 C. proc. pen.) _____	58
1.2.4. Călea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune cu privire la măsurile preventive în faza camerei preliminare (art. 205 C. proc. pen.) _____	59
1.2.5. Călea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul fazei de judecată (art. 206 C. proc. pen.) _____	59
1.3. Verificarea măsurilor preventive _____	60
1.4. Încetarea de drept a măsurilor preventive _____	61
1.5. Revocarea sau înlocuirea măsurilor preventive _____	62
1.6. Măsurile preventive privite în special _____	62
1.6.1. Reținerea _____	62
1.6.2. Controlul judiciar _____	63
1.6.3. Controlul judiciar pe cauțiune _____	65
1.6.4. Arestul la domiciliu _____	65

1.6.5. Arestarea preventivă _____	66
§2. Măsurile de siguranță _____	68
2.1. Obligarea provizorie la tratament medical _____	68
2.2. Internarea medicală provizorie _____	71
§3. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii _____	73
3.1. Măsurile asigurătorii _____	73
3.1.1. Condițiile generale de luare a măsurilor asigurătorii _____	73
3.1.2. Contestarea măsurilor asigurătorii _____	74
3.1.3. Verificarea măsurii asigurătorii _____	75
3.1.4. Procedura sechestrului _____	75
3.1.5. Poprirea _____	76
3.2. Restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii _____	76
3.2.1. Restituirea lucrurilor _____	76
3.2.2. Restabilirea situației anterioare _____	77

Capitolul al VII-lea. Actele procesuale și procedurale

comune _____	78
§1. Generalități privind actele procesuale și procedurale _____	78
1.1. Distincția dintre actele procesuale și actele procedurale _____	78
1.2. Modificarea actelor procedurale _____	78
1.3. Îndreptarea erorilor materiale _____	78
1.4. Înlăturarea unor omisiuni vădite _____	79
§2. Unele acte procesuale și procedurale comune _____	79
2.1. Citarea _____	79
2.2. Mandatul de aducere _____	83
§3. Instituții care au legătură cu actele procesuale și procedurale _____	84
3.1. Termenele în procesul penal _____	84
3.2. Sancțiunile procedurale penale _____	86

3.3. Cheltuielile judiciare _____	88
3.4. Amenda judiciară _____	90
Spețe _____	92
I. Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal. Principiile fundamentale ale procesului penal în România _____	92
II. Participanții în procesul penal _____	94
III. Acțiunile în procesul penal _____	95
IV. Competența în materie penală _____	99
V. Probele. Mijloacele de probă. Procedeele probatorii _____	100
VI. Măsurile procesuale _____	102
VII. Actele procesuale și procedurale comune _____	106
Teste-grilă _____	109
I. Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal. Principiile fundamentale ale procesului penal în România _____	109
II. Participanții în procesul penal _____	112
III. Acțiunile în procesul penal _____	115
IV. Competența în materie penală _____	120
V. Probele. Mijloacele de probă. Procedeele probatorii _____	124
VI. Măsurile procesuale _____	129
VII. Actele procesuale și procedurale comune _____	140
Răspunsuri spețe _____	146
I. Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal. Principiile fundamentale ale procesului penal în România _____	146
II. Participanții în procesul penal _____	148
III. Acțiunile în procesul penal _____	149
IV. Competența în materie penală _____	151
V. Probele. Mijloacele de probă. Procedeele probatorii _____	153
VI. Măsurile procesuale _____	154
VII. Actele procesuale și procedurale comune _____	157

Răspunsuri teste-grilă	160
I. Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal. Principiile fundamentale ale procesului penal în România	160
II. Participanții în procesul penal	163
III. Acțiunile în procesul penal	165
IV. Competența în materie penală	169
V. Probele. Mijloacele de probă. Procedeele probatorii	172
VI. Măsurile procesuale	174
VII. Actele procesuale și procedurale comune	181

Capitolul al III-lea. Acțiunile în procesul penal

§1. Acțiunea penală

1.1. Noțiunea și factorii acțiunii penale

Acțiunea penală reprezintă instrumentul juridic prin care se aduce în fața organelor judiciare raportul conflictual de drept penal, în vederea realizării scopului procesului penal. Cu alte cuvinte, acțiunea penală este mijlocul prin care se realizează tragerea la răspundere penală a inculpatului.

Temeiul de drept al acțiunii penale este reprezentat de norma juridică penală, iar *temeiul de fapt* îl constituie fapta săvârșită, prin care s-a neșocotit această normă.

Obiectul acțiunii penale este reprezentat de tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni [art. 14 alin. (1) C. proc. pen.], acesta neputându-se confunda cu *scopul acțiunii penale* (aplicarea sancțiunii penale).

Subiecții acțiunii penale se împart în două mari categorii, respectiv: subiecți activi și subiecți pasivi. În categoria *subiecților activi* distingem între *subiecții activi principali* (statul, prin organele judiciare penale) și *subiecți activi secundari* (persoana vătămată). *Subiectul pasiv* al acțiunii penale este persoana împotriva căreia se exercită acțiunea penală (inculpatul).

Aptitudinea funcțională a acțiunii penale constituie capacitatea acesteia de a susține activitatea judiciară în cadrul procesului penal, de a reprezenta temeiul acțiunii. Este necesar ca aptitudinea funcțională să existe atât în momentul inculpării, cât și ulterior. În ipotezele expres prevăzute de lege (art. 16 C. proc. pen.), în care este împiedicată punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale, este înlăturată aptitudinea funcțională a acțiunii penale.

1.2. Trăsăturile acțiunii penale

- **acțiune de stat:** aceasta se exercită, astfel, prin intermediul organelor judiciare, care sunt organe de stat anume investite în acest sens. Acțiune penală aparține statului și în situațiile în care punerea în mișcare sau exercitarea ei ar fi subordonate unei condiții de procedură sau de punibilitate;
- **obligatorie:** procurorul este obligat să pună în mișcare și să exercite acțiunea penală **din oficiu** atunci când există probe din care rezultă comiterea unei infracțiuni și nu există vreo cauză legală de împiedicare. Caracterul obligatoriu al acțiunii penale se deduce din art. 7 C. proc. pen., text de lege care reglementează cu titlu expres principiul obligativității punerii în mișcare și exercițiului acțiunii penale, cu derogările prevăzute de lege;
- **indisponibilă:** odată pusă în mișcare, se impune ca acțiunea penală să fie exercitată până la soluționarea conflictului de drept adus în fața organelor judiciare. Totuși, acțiunea penală poate fi stinsă (în faza de urmărire penală, respectiv în faza judecății), chiar anterior soluționării conflictului de drept, însă doar în cazurile prevăzute de lege;
- **indivizibilă:** această instituție se extinde asupra tuturor celor care au participat la comiterea infracțiunii. Altfel spus, independent de numărul participanților la fapta penală, comiterea infracțiunii dă naștere la un drept unic la acțiune, astfel că într-o cauză penală va exista o singură acțiune ale cărei efecte se extinde cu privire la toți făptuitorii;
- **individuală:** aceasta are ca obiect tragerea la răspundere penală, iar răspunderea penală este personală;
- **autonomă:** se diferențiază atât conceptual, cât și funcțional de alte acțiuni în justiție.

1.3. Desfășurarea acțiunii penale

În desfășurarea acțiunii penale, se disting trei momente succesive: (i) *punerea în mișcare a acțiunii penale*; (ii) *exercitarea acțiunii penale*; (iii) *stingerea acțiunii penale*.

1.3.1. Punerea în mișcare a acțiunii penale

Punerea în mișcare a acțiunii penale (inculparea) vizează efectuarea actului procesual prevăzut de lege, prin care se formulează învinuirea împotriva unei persoane și se declanșează activitatea de tragere la răspundere penală. Ca urmare a desfășurării acestei activități se naște raportul procesual penal fundamental (dintre stat și infractor), iar suspectul devine inculpat (parte în procesul penal).

Acțiunea penală se pune în mișcare de procuror, prin *ordonanță*, în cursul urmăririi penale, în situația în care acesta constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul dintre impedimentele prevăzute în art. 16 C. proc. pen. Astfel, procurorul este unicul titular al acțiunii penale.

Punerea în mișcare a acțiunii penale se face *in personam*, aspect care presupune cunoașterea persoanei ce urmează a fi trasă la răspundere penală și existența unor *probe solide de probabilitate a vinovăției*.

În cazul infracțiunilor de audiență [art. 360 alin. (2) C. proc. pen.], procurorul de ședință poate declara verbal că începe urmărirea penală, respectiv că pune în mișcare acțiunea penală și că îl reține pe suspect sau inculpat.

1.3.2. Exercitarea acțiunii penale

Exercitarea acțiunii penale reprezintă cea de-a doua etapă în desfășurarea acțiunii penale și rezidă în îndeplinirea activităților ce țin de efectuarea probațiunii, sarcina exercitării acțiunii revenind subiecților activi ai acesteia. La sfârșitul fazei de urmărire penală, procurorul dispune cu referire la exercitarea acțiunii penale prin trimiterea în judecată a inculpatului. În cursul judecății, procurorul exercită acțiunea penală prin susținerea învinuirii în fața instanței penale.

1.3.3. Stingerea acțiunii penale

Cazurile în care acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare sau exercitată sunt reglementate în art. 16 alin. (1) C. proc. pen., unele dintre aceste impedimente rezultând din *lipsa de teme*i a acțiunii penale [art. 16 alin. (1) lit. a)-d) C. proc. pen.], iar altele rezultând din *lipsa de obiect* a acțiunii penale [art. 16 alin. (1) lit. e)-j) C. proc. pen.].

Cazurile în care **acțiunea penală este lipsită de teme**i sunt următoarele:

- fapta nu există;
- fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege;
- nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea;
- există o cauză justificativă sau de neimputabilitate.

Cazurile în care **acțiunea penală este lipsită de obiect** sunt următoarele:

- lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;
- a intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică;
- a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii;
- există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;
- există autoritate de lucru judecat;
- a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii.

În faza de urmărire penală, procurorul stinge acțiunea penală prin următoarele soluții: *clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, în condițiile legii*. În cursul judecății, instanța stinge acțiunea penală prin pronunțarea unei soluții definitive, care poate fi de: *achitare; încetare a pro-*

cesului penal; condamnare; renunțare la aplicarea pedepsei; amânare a aplicării pedepsei.

1.4. Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului

Suspectul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal în caz de:

- amnistie;
- prescripție;
- retragere a plângerii prealabile;
- existență a unei cauze de nepedepsire sau de neimputabilitate;
- în cazul renunțării la urmărirea penală.

În cursul urmăririi penale, cererea de continuare a procesului penal se poate formula în maximum 20 de zile de la primirea copiei ordonanței procurorului de clasare.

§2. Acțiunea civilă

2.1. Noțiunea, factorii și condițiile exercitării acțiunii civile în procesul penal

Acțiunea civilă reprezintă mecanismul legal prin care o persoană care a suferit un prejudiciu ca urmare a comiterii infracțiunii solicită repararea acestuia în cadrul procesului penal. În mod asemănător acțiunii penale, acțiunea civilă în procesul penal numără *patru factori*, respectiv: temei, obiect, subiecți și aptitudine funcțională.

Acțiunea civilă pusă în mișcare în cadrul procesului penal prezintă aceiași temei ca și acțiunea penală, sub forma celor două modalități: *temeiul de drept* (norma juridică nesocotită) și *temeiul de fapt* (fapta săvârșită, infracțiunea care a generat persoanei vătămate un prejudiciu material și/sau moral).

Obiectul acțiunii civile îl reprezintă tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile, conform legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale [art. 19

alin. (1) C. proc. pen.]. Tragerea la răspundere civilă a inculpatului, respectiv a părții responsabile civilmente se realizează prin constituirea persoanei vătămate ca parte civilă și prin exercitarea acțiunii civile în cursul procesului penal, alături de acțiunea penală. Modalitățile de înlăptuire a obiectului acțiunii penale rezidă în: *repararea pagubei în natură* (restituirea lucrurilor; restabilirea situației anterioare comiterii infracțiunii; desființarea totală sau parțială a unui înscris) sau *plata unor despăgubiri bănești*.

Subiecții activi ai acțiunii civile sunt persoana fizică sau juridică ce a suferit un prejudiciu material/moral generat prin infracțiune, adică persoana vătămată constituită **parte civilă**, precum și **succesorii persoanei vătămate**, în măsura în care se constituie parte civilă.

Subiecții pasivi ai acțiunii civile sunt **inculpatul**, precum și **partea responsabilă civilmente**, atunci când, potrivit legii, este cazul. În cazul decesului părților, potrivit art. 24 C. proc. pen., acțiunea civilă rămâne, în principiu, în competența instanței penale, introducându-se în cauză **moștenitorii** acestora.

Aptitudinea funcțională a acțiunii civile în procesul penală constă în capacitatea acțiunii civile de a genera recuperarea prejudiciului ca urmare a derulării procesului penal. Ținând seama că acțiunea civilă se poate exercita în procesul penal doar dacă este alăturată acțiunii penale, rezultă, cu puterea evidenței, că aptitudinea funcțională a acțiunii civile depinde de aptitudinea funcțională a acțiunii penale.

În vederea exercitării acțiunii civile în cadrul procesului penal, se impun a fi întrunite în mod cumulativ următoarele condiții:

- (i) infracțiunea trebuie să producă un prejudiciu;
- (ii) să existe legătură cauzală directă între infracțiunea săvârșită și prejudiciu;
- (iii) prejudiciul trebuie să fie cert;
- (iv) prejudiciul să nu fi fost reparat;
- (v) să existe o manifestare de voință din partea celui vătămat în legătură cu dezdăunarea sa.

2.2. Trăsăturile acțiunii civile în procesul penal

În primul rând, față de acțiunea penală, acțiunea civilă este **disponibilă**, în sensul că exercitarea ei se realizează prin manifestarea de voință a persoanei vătămate de a se constitui parte civilă, iar în cursul procesului, partea civilă poate renunța la calitatea sa, situație care conduce la stingerea acțiunii civile.

În al doilea rând, acțiunea civilă este **acesorie acțiunii penale**. Altfel spus, acțiunea civilă poate fi exercitată în cursul procesului penal numai alături de acțiunea penală. Subliniem că această poziție de dependență față de acțiunea penală face ca acțiunea civilă să poată fi exercitată doar față de inculpat, față de partea responsabilă civilmente și, eventual, față de succesorii acesteia.

În al treilea rând, acțiunea civilă **nu este individuală** (spre deosebire de acțiunea penală), astfel că poate fi îndreptată și contra altor persoane decât cel care a comis infracțiunea.

2.3. Exercițarea acțiunii civile

2.3.1. Dreptul de opțiune al persoanei vătămate în legătură cu exercitarea acțiunii civile

Dreptul de opțiune al persoanei vătămate în legătură cu exercitarea acțiunii civile privește dreptul acestui subiect procesual particular de a-și valorifica pretențiile civile determinate de comiterea infracțiunii pe una dintre cele două căi, respectiv: calea penală (prin constituirea ca parte civilă în procesul penal) sau pe calea civilă (prin introducerea cererii de chemare în judecată la instanța civilă). În ipotezele în care, potrivit legii, acțiunea civilă se exercită din oficiu, dreptul la opțiune nu mai este aplicabil.

În principiu, dreptul de opțiune este **irevocabil** (*electa una via, non datur recursus ad alteram*). În mod excepțional, în cazurile prevăzute de lege, persoana vătămată poate părăsi calea inițial aleasă, exercitând acțiunea civilă pe cealaltă cale.

2.3.2. Constituirea ca parte civilă se poate face până la încetarea cercetării judecătorești

Constituirea ca parte civilă se poate face până la începerea cercetării judecătorești, organele judiciare penale având obligația de a aduce la cunoștința persoanei vătămate acest drept.

Constituirea ca parte civilă se face în scris sau oral, cu indicarea naturii și a întinderii pretențiilor, a motivelor și a probelor pe care acestea se întemeiază.

Până la terminarea cercetării judecătorești, partea civilă poate:

- a) îndrepta erorile materiale din cuprinsul cererii de constituire ca parte civilă;
- b) mări sau micșora întinderea pretențiilor;
- c) solicita repararea prejudiciului material prin plata unei despăgubiri bănești, dacă repararea în natură nu mai este posibilă.

Când persoana vătămată este *lipsită de capacitate de exercițiu* sau *are capacitate de exercițiu restrânsă*, acțiunea civilă se exercită în numele acesteia de către reprezentantul legal sau, după caz, de procuror.

2.3.3. Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile

Potrivit art. 23 C. proc. pen., în cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii. Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile. În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute pot fi administrate probe.

2.4. Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal

Instanța penală se pronunță asupra rezolvării acțiunii civile prin una dintre următoarele variante: (i) admite acțiunea civilă; (ii) respinge acțiunea civilă; (iii) nu soluționează acțiunea civilă.

2.4.1. Admiterea acțiunii civile în tot sau în parte

Această soluție poate fi dispusă în următoarele ipoteze:

- când se pronunță soluția **condamnării** și se constată că infracțiunea a cauzat un prejudiciu părții civile;
- când se pronunță o soluție de **achitare**, în temeiul art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a sau lit. d) C. proc. pen., în măsura în care fapta a generat un prejudiciu părții civile (fapta nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege ori există o cauză justificativă sau de neimputabilitate);
- când se pronunță o soluție de **încetare a procesului penal** în temeiul art. 17 alin. (2) raportat la art. 16 alin. (1) lit. g) C. proc. pen., cu excepția retragerii plângerii prealabile (a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere, în condițiile legii), a intervenit prescripția, precum și în cazul de la art. 16 alin. (1) lit. h) C. proc. pen. (când există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege), în măsura în care a fost cauzat un prejudiciu părții civile;
- când se încheie o **tranzacție** sau un **acord de mediere**, conform legii;
- în situația **recunoașterii pretențiilor civile**.

2.4.2. Respingerea acțiunii civile

Instanța penală nu poate acorda despăgubiri civile în următoarele cazuri:

- când s-a dispus **achitarea**, întrucât fapta nu există [art. 16 alin. (1) lit. a) C. proc. pen.];
- când s-a dispus **achitarea**, întrucât fapta nu a fost comisă de către inculpat [art. 16 alin. (1) lit. c) C. proc. pen.];
- în toate ipotezele în care nu se constată de către instanță întrunirea elementelor răspunderii civile, acțiunea civilă fiind **lipsită de temeii**;
- în cazul **renunțării la pretențiile civile**.

2.4.3. Nesoluționarea acțiunii civile

Potrivit art. 25 alin. (5) C. proc. pen., instanța penală lasă nesoluționată acțiunea civilă în următoarele situații:

- când pronunță soluția **achitării** pentru cazul reglementat în art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C. proc. pen. (fapta nu este prevăzută de legea penală);
- când pronunță soluția **încetării procesului penal** pentru vreunul dintre cazurile reglementate în art. 16 alin. (1) lit. e) C. proc. pen. (lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale), art. 16 alin. (1) lit. f) C. proc. pen. (a intervenit amnistia, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică), cu excepția prescripției, art. 16 alin. (1) lit. i) C. proc. pen. (autoritate de lucru judecat) și art. 16 alin. (1) lit. j) C. proc. pen. (intervenirea unui transfer de proceduri cu un alt stat), precum și în caz de încetare a procesului penal ca urmare a retragerii plângerii prealabile;
- în ipoteza prevăzută de art. 486 alin. (2) C. proc. pen. (când instanța penală admite acordul de recunoaștere a vinovăției și între părți nu s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere în privința laturii civile);
- atunci când moștenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii părții civile nu își exprimă opțiunea de a continua exercitarea acțiunii civile sau, după caz, partea civilă nu indică moștenitorii, succesorii în drepturi ori lichidatorii părții responsabile civilmente în termenul prevăzut de lege.